

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“РИНОК МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ”
(для спеціалістів, магістрів)

Київ 2005

Підготовлено старшим викладачем *В. В. Горанчук*

Затверджено на засіданні кафедри медичної психології та психокорекції
(протокол № 3 від 28.09.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Горанчук В. В. Навчальна програма дисципліни “Ринок медичних послуг” (для спеціалістів, магістрів). — К.: МАУП, 2005. — 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Ринок медичних послуг”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У 1994 році був оголошений курс на розвиток ринкових відносин в Україні. Нині система охорони здоров'я в умовах соціально орієнтованої ринкової економіки потребує вдосконалення з питань гарантованого державного рівня медичної допомоги, її багатокладності, медичної діяльності, первинної медико-санітарної допомоги та сімейної медицини, захисту пацієнтів шляхом законодавчого визначення їхніх прав тощо, тобто повинна відповідати сучасному рівню економічних відносин. Ринок медичних послуг у світі — один з наймісткіших, адже турбота про життя і здоров'я нації є базовими для будь-якої країни. Від здоров'я населення залежать якість робочої сили, її продуктивність, а отже і ефективність виробництва у країні.

Пропонована програма підготовки спеціалістів і магістрів у галузі охорони здоров'я в Міжрегіональній Академії управління персоналом розглядає стан сучасної української медицини, розкриває проблеми, що існують сьогодні у цій галузі, показує деякі можливі шляхи їх вирішення у контексті ринку медичних послуг як складової економічної системи України.

Для вивчення дисципліни програмою запропоновані такі форми навчання: проблемна лекція, семінарське заняття, контрольна робота.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“РИНОК МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ”

№ пор.	Назва теми
1	Поняття ринкової економіки, ринку. Основні закони ринку. Становлення ринкових відносин в Україні. Ринок медичних послуг — складова економічної системи України
2	Необхідність реформування системи охорони здоров'я в Україні відповідно до соціально орієнтованої ринкової економіки
3	Ринок медичних послуг в умовах економіки перехідного періоду. Формування системи охорони здоров'я та медичної допомоги під впливом законів ринку
4	Маркетинг медичних послуг
5	Перспективи розвитку ринку медичних послуг в Україні. Бюджетно-страхова медицина — шлях вирішення проблем охорони здоров'я та медичної допомоги в умовах ринкової економіки
6	Міжнародний досвід формування ринкової політики в галузі охорони здоров'я. Сучасна світова та європейська політика ринкових відносин у галузі охорони здоров'я

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“РИНОК МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ”

Тема 1. Поняття ринкової економіки, ринку. Основні закони ринку. Становлення ринкових відносин в Україні. Ринок медичних послуг — складова економічної системи України

Ринкова економіка як система, де обмін результатами праці здійснюється відповідно до вимог економічних законів товарного виробництва і обороту. Ринок як механізм реалізації ринкової економіки. Основні закони ринку: закон вартості і закон попиту та пропозицій. Державні законодавчі нормативні документи, що гарантують можливість ринкових відносин в Україні.

Література [6; 11]

Тема 2. *Необхідність реформування системи охорони здоров'я в Україні відповідно до соціально орієнтованої ринкової економіки держави*

Чинники, що визначають необхідність реформування системи охорони здоров'я в Україні: кінцевий принцип розподілу фінансування, низька оплата праці робітників галузі, висока затратність утримання закладів охорони здоров'я, жорстка адміністративна управлінська вертикаль, наявність "тіньового ринку" медичних послуг, недостатній рівень якості медичної допомоги, низька зацікавленість у здоров'ї населення.

Література [3; 6; 9; 11]

Тема 3. *Ринок медичних послуг в умовах економіки перехідного періоду. Формування системи охорони здоров'я та медичної допомоги під впливом законів ринку*

Основні завдання, які висувають перед охороною здоров'я та медичною допомогою закони ринку. Чинники базування та формування ринкових відносин в охороні здоров'я та медичній допомозі. Роль держави в умовах медичного ринку. Зміст функціонування ринкової економіки в галузі охорони здоров'я.

Література [1; 3; 6; 9; 11]

Тема 4. *Маркетинг медичних послуг*

Поняття маркетингу медичних послуг. Особливості медичної послуги як товару. Сегментація ринку медичних послуг, пошук ринкової ніші. Дослідження конкурентів. Просування медичних послуг на ринку, зовнішній і внутрішній маркетинг.

Література [3; 6; 8; 9;11]

Тема 5. *Перспективи розвитку ринку медичних послуг в Україні. Бюджетно-страхова медицина — шлях вирішення проблем охорони здоров'я та медичної допомоги в умовах ринкової економіки*

Поєднання фінансування з боку держави, підприємств і населення. Запровадження системи регулювання цін на медичну допомогу. Диференційоване фінансування охорони здоров'я і медичної допомоги. Правова основа щодо платних медичних послуг.

Література [3; 5; 8; 9; 11; 12]

Тема 6. *Міжнародний досвід формування ринкової політики в галузі охорони здоров'я. Сучасна світова та європейська політика ринкових відносин у галузі охорони здоров'я*

Програма Всесвітньої організації охорони здоров'я “Здоров'я для всіх у ХХІ ст. ”. Використання зарубіжного досвіду з метою впровадження ринкових відносин у галузі охорони здоров'я в Україні. Визначення основних тенденцій стратегії і тактики реформування системи охорони здоров'я з урахуванням досягнень сучасної світової та європейської політики в галузі охорони здоров'я.

Література [4; 7–9]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Навчальним планом дисципліни “Ринок медичних послуг” передбачено контроль засвоєння знань шляхом виконання контрольної роботи у вигляді реферату і складання комплексного іспиту.

Мета контрольної роботи з дисципліни “Ринок медичних послуг” — виявити ступінь засвоєння слухачами основних напрямів і принципів формування ринкових відносин у галузі охорони здоров'я, використання зарубіжного досвіду в Україні.

Номер варіанта контрольної роботи визначає викладач.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Ринкова економіка як система, де обмін результатами праці здійснюється відповідно до вимог економічних законів товарного виробництва і обороту.
2. Ринок як механізм реалізації ринкової економіки.
3. Основні закони ринку: закон вартості і закон попиту та пропозиції.
4. Державні законодавчі нормативні документи, що гарантують можливість ринкових відносин в Україні.
5. Необхідність реформування системи охорони здоров'я в Україні відповідно до соціально орієнтованої ринкової економіки держави.
6. Основи реформування економічних засад охорони здоров'я в Україні.
7. Основні завдання, які висувають перед охороною здоров'я та медичною допомогою закони ринку.
8. Чинники базування та формування ринкових відносин в охороні здоров'я та медичній допомозі.
9. Роль держави в умовах медичного ринку.
10. Зміст функціонування ринкової економіки в галузі охорони здоров'я.
11. Поняття маркетингу медичних послуг
12. Особливості медичної послуги як товару.
13. Сегментація ринку медичних послуг.
14. Пошук ринкової ніші.
15. Дослідження конкурентів.
16. Просування медичних послуг на ринку.
17. Зовнішній маркетинг.
18. Внутрішній маркетинг.
19. Бюджетно-страхова медицина — шлях вирішення проблем охорони здоров'я та медичної допомоги в умовах ринкової економіки.
20. Посаднання фінансування з боку держави, підприємств і населення — один з елементів бюджетно-страхової медицини.
21. Запровадження системи регулювання цін на медичну допомогу.

22. Диференційоване фінансування охорони здоров'я і медичної допомоги.
23. Правова основа щодо платних медичних послуг.
24. Міжнародний досвід формування ринкової політики в галузі охорони здоров'я.
25. Сучасна світова та європейська політика ринкових відносин в галузі охорони здоров'я.
26. Програма Всесвітньої організації охорони здоров'я “Здоров'я для всіх у XXI ст.”
27. Використання зарубіжного досвіду для впровадження ринкових відносин у галузі охорони здоров'я в Україні.
28. Визначення основних тенденцій стратегії і тактики реформування системи охорони здоров'я з урахуванням досягнень сучасної світової та європейської політики в галузі охорони здоров'я.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Ринкова економіка як система, де обмін результатами праці здійснюється відповідно до вимог економічних законів товарного виробництва і обороту.
2. Ринкова економіка як окрема форма організації господарства.
3. Основні фактори, що формують ринкові відносини.
4. Основні відмінності централізованої та ринкової економіки.
5. Ринок як механізм реалізації ринкової економіки.
6. Умови виникнення ринку.
7. Основні закони ринку.
8. Закон вартості — один з основних законів ринку.
9. Закон попиту та пропозицій — один з основних законів ринку.
10. Державні законодавчі нормативні документи, що гарантують можливість ринкових відносин в Україні.
11. Необхідність реформування системи охорони здоров'я в Україні відповідно до соціально орієнтованої ринкової економіки держави.

12. Головна мета реформи охорони здоров'я в Україні.
13. Головний напрям реформи здоров'я України на шляху до її багатокладності.
14. Специфічні особливості законів попиту і пропозиції щодо медичної допомоги.
15. Основні завдання, які висувають перед охороною здоров'я та медичною допомогою закони ринку.
16. Чинники базування та формування ринкових відносин в охороні здоров'я та медичній допомозі.
17. Регулююча роль держави в умовах медичного ринку.
18. Законодавчі основи бюджетно-страхової медицини.
19. Забезпечення правової бази функціонування ринкової економіки в галузі охорони здоров'я — одна з функцій держави в умовах медичного ринку.
20. Захист конкуренції як функція держави в умовах медичного ринку.
21. Зміст функціонування ринкової економіки в галузі охорони здоров'я.
22. Позитивний вплив ринку на охорону здоров'я та медичну допомогу.
23. Негативний вплив ринку на охорону здоров'я та медичну допомогу.
24. Економічні аспекти функціонування медичної допомоги в умовах ринку.
25. Поняття маркетингу медичних послуг.
26. Основні історичні віхи стратегії маркетингу.
27. Основна мета медичного маркетингу.
28. Основні принципи медичного маркетингу.
29. Основні функції маркетингу.
30. Соціальна основа маркетингу медичних послуг.
31. Інформаційне забезпечення — пріоритетне завдання медичного маркетингу.
32. Складові процесу управління маркетингом медичних послуг.
33. Поняття нестатків у медичному маркетингу.
34. Поняття потреби в медичному маркетингу.
35. Поняття попиту в медичному маркетингу.

36. Основні види попиту на медичні послуги.
37. Управління маркетингом у галузі медичної допомоги.
38. Завдання маркетингу залежно від виду попиту.
39. Принципова організація відділу маркетингу в медичному закладі.
40. Місце і значення маркетингу для медичної допомоги.
41. Місце маркетингу в системі бюджетно-страхової медицини.
42. Особливості медичної послуги як товару.
43. Фактори, що впливають на потреби і попит медичних послуг.
44. Сегментація ринку медичних послуг.
45. Ознаки, за якими здійснюється сегментація ринку медичних послуг.
46. Ознаки, якими характеризується сегмент ринку медичних послуг.
47. Недиференційований маркетинг медичних послуг.
48. Диференційований маркетинг медичних послуг.
49. Концентрований маркетинг медичних послуг.
50. Пошук ринкової ніші.
51. Дослідження конкурентів.
52. Предмет конкуренції.
53. Об'єкт конкуренції.
54. Просування медичних послуг на ринку.
55. Зовнішній маркетинг.
56. Формування позиції, іміджу медичного закладу — один із заходів зовнішнього маркетингу.
57. Розробка рекламних оголошень — один із заходів зовнішнього маркетингу.
58. Вибір рекламних засобів як один із заходів зовнішнього маркетингу.
59. Елементи рекламного тексту.
60. Вибір рекламних засобів.
61. Стимулювання продажу — один із заходів зовнішнього маркетингу.
62. Внутрішній маркетинг.
63. Заходи, спрямовані на активне утримання пацієнта.

64. Бюджетно-страхова медицина — шлях вирішення проблем охорони здоров'я та медичної допомоги в умовах ринкової економіки.
65. Поєднання фінансування з боку держави, підприємств і населення — один з елементів бюджетно-страхової медицини.
66. Багатоканальне фінансування галузі охорони здоров'я — шлях до постійного зростання ресурсів в умовах ринку.
67. Запровадження системи регулювання цін на медичну допомогу.
68. Диференційоване фінансування охорони здоров'я і медичної допомоги.
69. Правова основа існування платних медичних послуг.
70. Основи реформування економічних засад охорони здоров'я в Україні.
71. Використання ресурсозберігаючих технологій — одна з умов реформування економічних засад охорони здоров'я в Україні.
72. Реорганізація системи управління охороною здоров'я в Україні в умовах ринкових відносин.
73. Вимоги ринку до удосконалення управління галуззю.
74. Значення управління і роль керівника в умовах функціонування медичного ринку.
75. Управління медичними закладами, що забезпечує досягнення медичної та економічної ефективності.
76. Децентралізація управління у поєднанні зі збереженням управлінської вертикалі — необхідні умови для пристосування до ринку.
77. Реформування кадрової політики в умовах ринкових відносин.
78. Ефективність використання кадрових ресурсів — пріоритет кадрової політики в галузі охорони здоров'я в умовах ринкової економіки.
79. Законодавчі основи бюджетно-страхової медицини.
80. Особливості ринку медичних послуг,
81. Ціноутворення медичних послуг.

82. Роль медичної освіти і науки в реалізації кадрової політики в галузі охорони здоров'я в умовах ринкової економіки.
83. Шляхи вдосконалення якості надання медичної допомоги в умовах ринкових відносин.
84. Міжнародний досвід формування ринкової політики в галузі охорони здоров'я.
85. Сучасна світова та європейська політика ринкових відносин в галузі охорони здоров'я.
86. Програма Всесвітньої організації охорони здоров'я "Здоров'я для всіх у ХХІ ст. "
87. Використання зарубіжного досвіду для впровадження ринкових відносин в галузі охорони здоров'я в Україні.
88. Визначення основних тенденцій стратегії і тактики реформування системи охорони здоров'я з урахуванням досягнень сучасної світової та європейської політики в галузі охорони здоров'я.
89. Особливості реформи охорони здоров'я в Україні.
90. Варіанти оптимізації економічних засад галузі охорони здоров'я.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Державна* політика: аналіз та механізми її впровадження в Україні: Навч. посіб. / За ред. В. А. Ребкала. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 230 с.
2. *Журавель В.* Концептуальное видение стратегии и тактики реформирования здравоохранения Украины // Український медичний часопис. — 1999. — № 5(13).
3. *Здравоохранение* // Журн. для руководителя и главного бухгалтера. — 2002. — № 3. — С. 25; №8. — С. 33.
4. *Конституція* України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної ради України 28 червня 1996 р. // ВВР України. — 1996. — № 30.
5. *Концепція* розвитку охорони здоров'я населення України: Затв. Указом Президента України від 7 грудня 2000 р. №1313/2000.

6. *Криштопа Б. П.* Медична допомога і ринок: проблеми менеджменту. — К., 1996. — С. 5–47; 106–116.
7. *Салман Р. Б. Фигерайс Дж.* Реформи системи здравоохоранення в Європе. Аналіз сучасних стратегій: Пер. с англ. — М.: ГЭОТАР Медицина, 2000. — 432 с.
8. *Солоненко Н.* Фінансування охорони здоров'я: міжнародний досвід // Вісн. УАЛУ. — 1996. — № 9. — С. 186–201.
9. *Соціальна медицина та організація охорони здоров'я.* / За ред. Ю. В. Вороненко, В. Ф. Москаленка. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000.
10. *Стратегічні напрямки розвитку охорони здоров'я в Україні* / Л. І. Жаліло, І. М. Солоненко та ін.; За ред. В. М. Леха. — К.: Сфера, 2001. — 176 с.
11. *Чухно А. А. и др.* Здравоохранение: экономика, маркетинг, менеджмент. — 2001. — С. 78–116.
12. *Шейман И. М.* Реформа управления и финансирования здравоохранения. — М.: Русь, 1998. — 332 с.
13. *Шишкин С.* Дилеммы реформы здравоохранения // Вопросы экономики. — 1998. — № 3.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Ринок медичних послуг”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Ринок медичних послуг”	4
Вказівки до виконання контрольної роботи	6
Теми контрольних робіт	7
Питання для самоконтролю	8
Список рекомендованої літератури	12

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *О. Г. Таран*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

Зам. № ВКЦ-1973

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП